Міністерство освіти і науки України Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" Фізико-технічний інститут

Симетрична криптографія Комп'ютерний практикум №1

Експериментальна оцінка ентропії на символ джерела відкритого тексту

Виконали: студенти групи ФІ-94 Коробан Ольга

> Перевірив: Чорний О.М.

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Мета роботи

Засвоєння понять ентропії на символ джерела та його надлишковості, вивчення та порівняння різних моделей джерела відкритого тексту для наближеного визначення ентропії, набуття практичних навичок щодо оцінки ентропії на символ джерела.

Постановка задачі

Написати програму для експериментальної оцінки ентропії на символ джерела відкритого тексту, порівняти різні моделі джерела відкритого тексту для наближеного визначення ентропії. Оцінити надлишковість російської мови у різних моделях відкритого тексту.

Хід роботи

- 1. Уважно прочитати методичні вказівки до виконання комп'ютерного практикуму.
- 2. Написати програми для підрахунку частот букв і частот біграм в тексті, а також підрахунку Н1та Н2 за безпосереднім означенням. Підрахувати частоти букв та біграм, а також значення Н1та Н2 на довільно обраному тексті російською мовою достатньої довжини (щонайменше 1 Мб), де імовірності замінити відповідними частотами. Також одержати значення Н1та Н2 на тому ж тексті, в якому вилучено всі пробіли.
- 3. За допомогою програми CoolPinkProgram оцінити значення H(10), H(20), H(30).
- 4. Використовуючи отримані значення ентропії, оцінити надлишковість російської мови в різних моделях джерела.

Труднощі, що виникали:

Єдина проблема - мінімізувати розмір коду при аналізі файлу. Для цього цикл зчитування по одному символу було сформовано у наступний спосіб: спочатку символ приводився до індексу масиву, клітинку якого треба збільшити на одиницю (наприклад для 'a' індекс = 0), також виставлявся прапор - чи перший пробільний символ надійшов до нас. Далі збільшувалися на одиницю відповідні клітини масивів. Зберігалися індекси попереднього символу, для заповнення двовимірного масиву для біграм.

Частоти:

1) Букви без пробілів:

```
о 0.10242117274413187 г 0.018646060087718356
и 0.08941169391838025
                      з 0.014715710439171983
a 0.08307456919800668
                      6 0.014238653237434808
e 0.08094715194701657
                      й 0.014139803546984762
н 0.06766261311305612
                      ь 0.013931359634514013
c 0.05610579495565732
                      ч 0.01276235459962652
p 0.0553794646214809
                      x 0.011092654393546404
т 0.05407292958248899
                      ж 0.008006824926453682
в 0.044699400240247725
                      ц 0.006027682211138641
л 0.04199177828444213
                      ю 0.005782706891327659
к 0.036542151871804845
м 0.030306025748195457 Ф 0.005705346264018927
д 0.029079000242826412 Ш 0.005017696243496872
п 0.02789280395742587 э 0.00484793264468049
я 0.020700414524027995 Щ 0.003305017911134128
y 0.020141698882353825 ë 0.0023960305402565365
ы 0.018781441185508636 ъ 1.7406141144464524Е-4
```

2) Букви з пробілами:

4	) D	укви з прооглами.		
		0.1385925097737235	Г	0.016061855822769814
l	0	0.08822636535955455	3	0.012676223196303755
l	И	0.07701990285511195	6	0.012265282549460965
l	a	0.07156105615448406	й	0.012180132685700746
l	е	0.0697284829996446	ь	0.012000577538206374
l	н	0.05828508174386921	В	
l	С	0.04832995201990285	Ч	0.010993587845042056
l	р	0.04770428562966473	X	0.009555295581092287
l	т	0.04657882656083402	ж	0.006897138964577657
l	В	0.038504398175571615	ц	0.00519229060537851
l	Л	0.03617203234213956	ю	0.004981267029972752
l	К	0.03147768333135884	ф	0.004914628006160407
ı	М	0.02610583757848596		
l	Д	0.025048868617462385	Ш	0.004322281127828456
l	п	0.02402707025233977	Э	0.004176045492240256
l	Я	0.01783149212178652	Щ	0.0028469671839829406
	у	0.017350210283141806	ë	0.0020639586541878925
	Ы	0.016178474114441416	ъ	1.4993780357777515E-4

3) Біграми без перетинів без пробілів:

6 0.0014 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0017 0.0001 0.0000 0.0010 0.0000 0.0000 0.0015 0.0000 0.0005 0.0038 0.0000 в 0.0075 0.0001 0.0003 0.0000 0.0001 0.0067 0.0000 0.0002 0.0048 0.0000 0.0006 0.0024 0.0001 0.0028 0.0092 0.0004 г 0.0020 0.0000 0.0000 0.0001 0.0004 0.0016 0.0000 0.0000 0.0028 0.0000 0.0001 0.0017 0.0000 0.0002 0.0108 0.0000 д 0.0078 0.0000 0.0007 0.0000 0.0002 0.0057 0.0003 0.0001 0.0034 0.0000 0.0003 0.0016 0.0003 0.0026 0.0060 0.0003 e 0.0003 0.0008 0.0035 0.0030 0.0048 0.0016 0.0011 0.0015 0.0005 0.0042 0.0030 0.0072 0.0053 0.0149 0.0008 0.0007 ж 0.0012 0.0000 0.0000 0.0000 0.0015 0.0036 0.0000 0.0000 0.0019 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0012 0.0000 0.0000 й 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0002 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0001 0.0001 0.0000 0.0003 0.0003 л 0.0069 0.0000 0.0000 0.0001 0.0001 0.0079 0.0004 0.0000 0.0117 0.0000 0.0006 0.0008 0.0000 0.0006 0.0064 0.0000 M 0.0043 0.0003 0.0001 0.0000 0.0000 0.0076 0.0000 0.0000 0.0054 0.0000 0.0001 0.0004 0.0002 0.0009 0.0044 0.0005 H 0 0164 0 0000 0 0001 0 0008 0 0013 0 0085 0 0001 0 0002 0 0158 0 0000 0 0011 0 0000 0 0000 0 0053 0 0149 0 0000 0 0.0001 0.0053 0.0122 0.0067 0.0097 0.0032 0.0020 0.0017 0.0013 0.0067 0.0029 0.0089 0.0072 0.0061 0.0008 0.0034 п 0.0025 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0046 0.0000 0.0000 0.0028 0.0000 0.0001 0.0014 0.0000 0.0004 0.0112 0.0005 c 0.0027 0.0001 0.0014 0.0000 0.0002 0.0034 0.0000 0.0000 0.0033 0.0000 0.0105 0.0028 0.0007 0.0020 0.0052 0.0025 y 0.0003 0.0009 0.0002 0.0011 0.0020 0.0005 0.0016 0.0005 0.0001 0.0000 0.0010 0.0012 0.0005 0.0008 0.0001 0.0015 Φ 0.0012 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0008 0.0000 0.0000 0.00025 0.0000 0.0000 0.0003 0.0000 0.0000 0.0008 0.0000 x 0.0008 0.0000 0.0003 0.0000 0.0000 0.0003 0.0000 0.0000 0.0000 0.0010 0.0000 0.0001 0.0001 0.0000 0.0002 0.0028 0.0000 ц 0.0008 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0019 0.0000 0.0000 0.0032 0.0000 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 4 0.0030 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0025 0.0000 0.0002 0.0001 0.0000 0.0022 0.0001 0.0000 ш 0.0006 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.00019 0.0000 0.00017 0.0000 0.0003 0.0004 0.0000 0.0002 0.0002 0.0001 ъ 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 ы 0.0000 0.0002 0.0009 0.0001 0.0001 0.0029 0.0000 0.0001 0.0009 0.0019 0.0004 0.0027 0.0021 0.0002 0.0000 0.0001 ь 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0001 0.0004 0.0000 0.0005 0.0001 0.0000 0.0008 0.0000 0.0007 0.0030 0.0001 0.0001 9 0.0000 0.0001 0.0001 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0005 0.0004 0.0001 0.0002 0.0000 0.0002 ю 0.0000 0.0001 0.0000 0.0001 0.0003 0.0000 0.0002 0.0002 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 9 0.0000 0.0003 0.0008 0.0001 0.0004 0.0006 0.0002 0.0007 0.0000 0.0001 0.0008 0.0007 0.0010 0.0000 0.0001 ë 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0002 0.0004 0.0010 0.0000 0.0000

 $0.0000\ 0.00$ 0.0022 0.0004 0.0000 0.0007 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0005 0.0002 0.0031 0.0000 0.0000 0.0001 0.0003 0.0000 6 0.0018 0.0017 0.0004 0.0008 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0008 0.0000 0.0000 0.0028 0.0003 0.0000 0.0000 0.0004 0.0002 E 0.0031 0.0001 0.0000 0.0006 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0017 0.0011 0.0001 0.0019 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0001 0.0000 0.0000 0.0007 0.0002 0.0001 0.0000 0.0002 0.0002 0.0009 0.0001 0.0000 0.0005 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0002 0.0000 3 $0.0000\ 0.0022\ 0.0003\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0004\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000$ 0.0024 0.0006 0.0016 0.0019 0.0000 0.0000 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0006 0.0001 0.0012 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0006 0.0006 0.0000 0.0000 0.0011 0.0032 0.0003 / 0.0001 0.0022 0.0022 0.0014 0.0002 0.0000 0.0010 0.0002 0.0000 0.0002 0.0000 0.0006 0.0006 0.0000 0.0000 0.0014 0.0002 H 0.0105 0.0110 0.0075 0.0001 0.0006 0.0008 0.0003 0.0017 0.0005 0.0003 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0004 0.0010 0.0001 0 0.0100 0.0003 0.0005 0.0010 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0004 0.0003 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 п 0.0004 0.0018 0.0017 0.0041 0.0004 0.0007 0.0002 0.0001 0.0003 0.0000 0.0000 0.0020 0.0005 0.0000 0.0001 0.0016 0.0002 p 0.0011 0.0021 0.0204 0.0021 0.0001 0.0003 0.0001 0.0004 0.0003 0.0000 0.0000 0.0008 0.0026 0.0001 0.0001 0.0033 0.0001 0.0061 0.0029 0.0001 0.0022 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0017 0.0046 0.0000 0.0002 0.0006 0.0001 0.0015 0.0014 0.0013 0.0000 0.0001 0.0004 0.0001 0.0012 0.0003 0.0005 0.0000 0.0000 0.0000 0.0003 0.0015 0.0001 0.0000 y 0.0009 0.0001 0.0001 0.0003 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0013 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0003 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0002 0.0008 0.0008 0.0000 0.0000 0.0031 0.0001 0.0003 0.0003 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0012 0.0005 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0001 0.0008 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0007 0.0007 0.0002 a 0.0010 0.0001 0.0016 0.0000 0.0009 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0003 0.0001 0.0012 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0005 0.0000 0.0010 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 κ 0.0002 0.0002 0.0015 0.0000 0.0000 0.0004 0.0001 0.0001 0.0000 0.0004 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0003 0.0002 0.0000 9

4) Біграми з перетинами без пробілів:

a 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 6 0.0013 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0017 0.0001 0.0000 0.0011 0.0000 0.0000 0.0014 0.0000 0.0005 0.0039 0.0000 0.0024 г 0.0019 0.0000 0.0000 0.0001 0.0004 0.0015 0.0000 0.0000 0.0028 0.0000 0.0001 0.0017 0.0000 0.0002 0.0109 0.0000 0.0031 д 0.0075 0.0000 0.0007 0.0000 0.0002 0.0058 0.0003 0.0001 0.0034 0.0000 0.0003 0.0016 0.0003 0.0027 0.0059 0.0003 0.0017 ж 0.0012 0.0000 0.0000 0.0000 0.0014 0.0037 0.0000 0.0000 0.0018 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0012 0.0001 0.0000 0.0002 и 0.0011 0.0009 0.0031 0.0011 0.0017 0.0068 0.0003 0.0046 0.0047 0.0041 0.0049 0.0053 0.0049 0.0071 0.0021 0.0017 0.0030 й 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0002 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0001 0.0000 0.0009 0.0003 0.0000 0.0000 к 0.0094 0.0000 0.0003 0.0001 0.0000 0.0012 0.0006 0.0000 0.0084 0.0000 0.0011 0.0017 0.0002 0.0003 0.0139 0.0000 0.0023 л 8.0068 8.0000 8.0000 8.0001 8.0001 8.0079 8.0084 8.0000 8.0117 8.0000 8.0006 8.0008 8.0000 0.0066 0.0063 0.0000 0.0006 0.0001 0.0053 0.0120 0.0068 0.0097 0.0030 0.0019 0.0017 0.0012 0.0066 0.0029 0.0088 0.0071 0.0064 0.0008 0.0035 0.0108 p 0.0156 0.0001 0.0006 0.0007 0.0006 0.0123 0.0008 0.0000 0.0099 0.0000 0.0005 0.0001 0.0010 0.0015 0.0117 0.0001 0.0005 c 0.0028 0.0001 0.0015 0.0000 0.0002 0.0034 0.0000 0.0000 0.0032 0.0000 0.0104 0.0028 0.0008 0.0019 0.0053 0.0027 0.0010 v 0.0003 0.0009 0.0003 0.0010 0.0020 0.0004 0.0017 0.0005 0.0001 0.0000 0.0010 0.0011 0.0005 0.0008 0.0001 0.0014 0.0015 φ 0.0011 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0025 0.0000 0.0000 0.0003 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 u 0.0009 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0018 0.0000 0.0000 0.0033 0.0000 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 w 0.0007 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0018 0.0000 0.0018 0.0000 0.0013 0.0000 0.0004 0.0000 0.0002 0.0002 0.0001 0.0000 щ 0.0005 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0019 0.0000 0.0000 0.0014 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 ъ 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 ы 0.0000 0.0002 0.0009 0.0001 0.0002 0.0031 0.0000 0.0001 0.0000 0.0019 0.0004 0.0026 0.0021 0.0002 0.0000 0.0001 0.0002 m 0.0000 0.0001 0.0000 0.0002 0.0003 0.0000 0.0002 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 я 0.0000 0.0003 0.0008 0.0001 0.0004 0.0006 0.0002 0.0006 0.0000 0.0001 0.0001 0.0008 0.0006 0.0010 0.0000 0.0001 0.0002 ë 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0002 0.0004 0.0010 0.0000 0.0000 0.0002

0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 a 0.0016 0.0004 0.0008 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.00028 0.0002 0.0000 0.0000 0.0004 0.0002 B 0.0000 0.0000 0.0005 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 r 0.0010 0.0000 0.0021 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0001 0.0000 0.0000 0.0007 0.0002 0.0001 0.0000 0.0002 0.0002 0.0076 0.0058 0.0001 0.0003 0.0013 0.0007 0.0024 0.0007 0.0004 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0002 0.0005 0.0002 e 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0003 ж 0.0001 0.0000 0.0005 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0002 0.0000 3 0.0067 0.0073 0.0001 0.0004 0.0032 0.0016 0.0035 0.0004 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0012 0.0069 0.0001 и 0.0023 0.0003 0.0000 0.0000 0.0000 0.0004 0.0000 0.0004 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0006 0.0015 0.0019 0.0000 0.0000 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 к 0.0006 0.0001 0.0012 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0006 0.0008 0.0000 0.0012 0.0032 0.0003 л 0.0003 0.0000 0.0016 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0011 0.0001 0.0002 0.0000 0.0007 0.0001 M 0.0021 0.0021 0.0014 0.0002 0.0000 0.0010 0.0002 0.0000 0.0001 0.0000 0.0094 0.0006 0.0000 0.0001 0.0014 0.0002 H 0.0111 0.0074 0.0001 0.0006 0.0008 0.0003 0.0017 0.0005 0.0003 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0004 0.0010 0.0001 o 0.0003 0.0005 0.0009 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0004 0.0004 0.0004 0.0000 0.0001 0.0000 п 0.0018 0.0016 0.0041 0.0004 0.0007 0.0002 0.0001 0.0003 0.0000 0.0000 0.0005 0.0000 0.0001 0.0016 0.0002 p 0.0022 0.0203 0.0021 0.0001 0.0003 0.0001 0.0004 0.0003 0.0000 0.0000 0.0008 0.0026 0.0001 0.0001 0.0034 0.0001 c 0.0029 0.0001 0.0022 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0017 0.0048 0.0000 0.0003 0.0007 0.0001 T 0.0015 0.0013 0.0000 0.0000 0.0004 0.0001 0.0012 0.0003 0.0005 0.0000 0.0000 0.0000 0.0002 0.0015 0.0001 0.0000 y 0.0001 0.0001 0.0003 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0 0.0002 0.0002 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 x 0.0000 0.0000 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0007 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0. 0.0000 0.0012 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0003 ч 0.0002 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0002 щ 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 b 0.0008 0.0008 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0002 0.0003 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0011 0.0006 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0001 0.0008 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0009 0.0002 b 0.0001 0.0016 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 3 0.0001 0.0012 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0005 0.0000 0.0009 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0. 0.0002 0.0014 0.0000 0.0000 0.0004 0.0001 0.0001 0.0000 0.0005 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0003 0.0002 0.0000 я

0.0001 0.0003 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 ë

5) Біграми без перетинів з пробілами:

B 0.0055 0.0000 0.0002 0.0000 0.0001 0.0048 0.0000 0.0001 0.0035 0.0000 0.0004 0.0017 0.0001 0.0021 0.0065 0.0002 0.0013 д 0.0054 0.0000 0.0005 0.0000 0.0002 0.0042 0.0002 0.0000 0.0024 0.0000 0.0002 0.0011 0.0002 0.0019 0.0042 0.0002 0.0012 e 0.0002 0.0006 0.0025 0.0021 0.0035 0.0011 0.0008 0.0011 0.0003 0.0030 0.0021 0.0052 0.0039 0.0107 0.0006 0.0005 0.0067 ж 8.0008 8.0000 8.0000 8.0000 8.0010 8.0027 8.0000 8.0000 8.0000 0.0013 8.0000 8.0001 8.0000 8.0000 8.0009 8.0000 8.0000 8.0000 3 0.0035 0.0001 0.0010 0.0002 0.0006 0.0006 0.0000 0.0000 0.0010 0.0001 0.0002 0.0004 0.0013 0.0012 0.0000 0.000 и 0.0008 0.0006 0.0022 0.0008 0.0013 0.0049 0.0002 0.0033 0.0034 0.0029 0.0035 0.0035 0.0035 0.0051 0.0015 0.0012 0.0021 ŭ 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0001 0.0000 0.0007 0.0002 0.0000 0.0000 κ 0.0067 0.0000 0.0002 0.0001 0.0000 0.0009 0.0005 0.0000 0.0060 0.0000 0.0001 0.0013 0.0002 0.0002 0.0100 0.0000 0.0016 л 0.0048 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0056 0.0003 0.0000 0.0084 0.0000 0.0004 0.0006 0.0000 0.0004 0.0045 0.0000 0.0006 M 0.0031 0.0002 0.0001 0.0000 0.0000 0.0054 0.0000 0.0000 0.0040 0.0000 0.0001 0.0004 0.0001 0.0007 0.0030 0.0004 0.0006 H 0.0114 0.0000 0.0001 0.0006 0.0009 0.0058 0.0000 0.0001 0.0115 0.0000 0.0008 0.0000 0.0000 0.0038 0.0107 0.0000 0.0000 c 0.0020 0.0001 0.0011 0.0000 0.0001 0.0025 0.0000 0.0000 0.0023 0.0000 0.0075 0.0020 0.0006 0.0014 0.0038 0.0019 0.0007 y 0.0002 0.0007 0.0002 0.0007 0.0015 0.0003 0.0012 0.0004 0.0001 0.0000 0.0007 0.0008 0.0004 0.0006 0.0001 0.0010 0.0011 x 0.0006 0.0000 0.0002 0.0000 0.0000 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0007 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0002 0.0019 0.0000 0.0001 u 0.0007 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0013 0.0000 0.0000 0.0024 0.0000 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 W 0.0005 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0013 0.0000 0.0000 0.0013 0.0000 0.0002 0.0003 0.0000 0.0002 0.0002 0.0000 0.0002 w 0.0004 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0013 0.0000 0.0010 0.0010 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 ъ 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 ь 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0003 0.0000 0.0004 0.0001 0.0000 0.0005 0.0000 0.0005 0.0023 0.0000 0.0000 0.0000 9 0.0000 0.0002 0.0006 0.0001 0.0003 0.0004 0.0001 0.0005 0.0000 0.0001 0.0001 0.0006 0.0004 0.0007 0.0000 0.0001 0.0005 0.0049 0.0052 0.0151 0.0059 0.0071 0.0019 0.0010 0.0032 0.0111 0.0001 0.0092 0.0019 0.0067 0.0103 0.0096 0.0160 0.0047

у ф х ц ч ш щ ъ ы ь э ю 0.0003 0.0000 0.0005 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0003 0.0001 0.0024 0.0000 0.0000 0.0000 0.0002 0.0000 0.0002 .0012 0.0003 0.0006 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0005 0.0000 0.0000 0.0020 0.0002 0.0000 0.0000 0.0003 0.0001 0.0006 E 3.0000 0.0000 0.0004 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 3.0807 0.0800 0.0815 0.8808 0.8800 0.0800 0.0801 0.8801 0.8800 0.8800 0.8805 0.8801 0.8800 0.8800 0.8801 0.8814 D 0.0055 0.0042 0.0001 0.0002 0.0010 0.0005 0.0017 0.0005 0.0003 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0003 0.0001 0.0158 ϵ 3.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0002 0.0001 x 9 ABA1 A ABAA A ABA4 A ABAA A ABA 3.0048 0.0052 0.0000 0.0003 0.0023 0.0011 0.0025 0.0003 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0009 0.0049 0.0000 0.0192 w 0.0016 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0003 0.0000 0.0003 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.00000.0004 0.0000 0.0009 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0004 0.0057 0.0000 0.0008 0.0023 0.0002 0.0027 r 3.0015 0.0015 0.0010 0.0002 0.0000 0.0007 0.0002 0.0000 0.0001 0.0000 0.0067 0.0005 0.0000 0.0000 0.0010 0.0002 0.0002 0.0003 0.0007 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0003 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0002 r $3.0013\ 0.0012\ 0.0029\ 0.0003\ 0.0005\ 0.0001\ 0.0001\ 0.0002\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0014\ 0.0004\ 0.0000\ 0.0001\ 0.0011\ 0.0002\ 0.0016\ 0.0016$ 0.0016 0.0146 0.0015 0.0001 0.0002 0.0001 0.0003 0.0002 0.0000 0.0000 0.0006 0.0018 0.0001 0.0001 0.0024 0.0001 0.0025 0.00263.0021 0.0001 0.0016 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0035 0.0000 0.0002 0.0005 0.0001 0.0044 0.0000 0.0001 0.0002 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 .0001 0.0001 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.00003.0000 0.0009 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0002 0.0004 0.0001 0.0001 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.00013.0000 3.0000 3.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000au 0000.0 0000.0 1000.0 0000.0 0000.0 0000.0 0000.0 0000.0 0000.0 0000.0 0000.0 0000.0 0000.0 0000.0 0000.0 3.0008 0.0004 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0006 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0004 0.0006 0.0001 0.0055 0.00013.0001 0.0011 0.0000 0.0006 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000.0002 0.0010 0.0000 0.0000 0.0003 0.0001 0.0001 0.0000 0.0003 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0002 0.0001 0.0000 0.0127 я .0144 0.0054 0.0029 0.0019 0.0011 0.0010 0.0029 0.0007 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0038 0.0003 0.0008 0.0000 0.0000

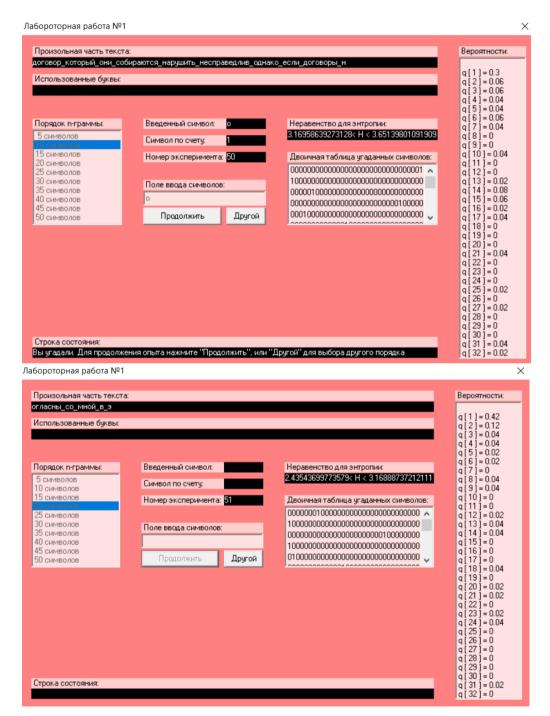
6) Біграми з перетинами з пробілами:

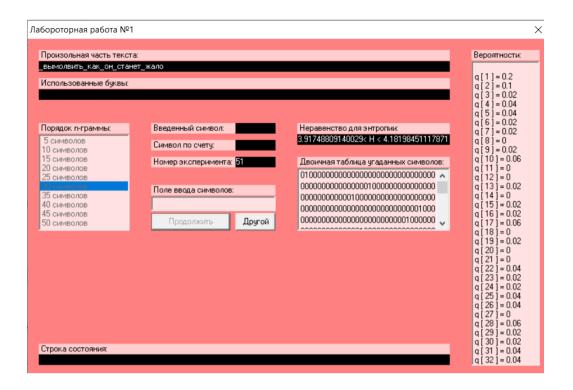
B 0.0054 0.0000 0.0002 0.0000 0.0001 0.0048 0.0000 0.0001 0.0034 0.0000 0.0004 0.0017 0.0001 0.0020 0.0066 0.0003 0.0013 r 0.0014 0.0000 0.0000 0.0000 0.0003 0.0011 0.0000 0.0000 0.0020 0.0001 0.0012 0.0012 0.0000 0.0002 0.0078 0.0000 0.0022 д 0.0056 0.0000 0.0005 0.0000 0.0002 0.0041 0.0002 0.0000 0.0025 0.0000 0.0002 0.0011 0.0002 0.0019 0.0043 0.0002 0.0012 w 0.0007 0.0007 0.0023 0.0008 0.0012 0.0051 0.0002 0.0033 0.0034 0.0029 0.0035 0.0036 0.0035 0.0051 0.0016 0.0012 0.0026 й 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0001 0.0000 0.0007 0.0002 0.0000 0.0000 K 0 0066 0 0000 0 0002 0 0000 0 0000 0 0008 0 0005 0 0000 0 0059 0 0000 0 0001 0 0013 0 0002 0 0002 0 0007 0 0000 0 0015 H 0.0117 0.0000 0.0001 0.0006 0.0009 0.0061 0.0000 0.0001 0.0113 0.0000 0.0008 0.0000 0.0000 0.0038 0.0107 0.0000 0.0008 n 0.0018 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0003 0.0000 0.0000 0.0020 0.0000 0.0001 0.0010 0.0000 0.0003 0.0080 0.0004 0.0072 p 0.0113 0.0001 0.0004 0.0005 0.0004 0.0088 0.0006 0.0000 0.0072 0.0000 0.0003 0.0001 0.0007 0.0010 0.0086 0.0001 0.0003 c 0.0020 0.0001 0.0010 0.0000 0.0001 0.0024 0.0000 0.0000 0.0024 0.0000 0.0075 0.0020 0.0005 0.0015 0.0037 0.0018 0.0008 x 0.0006 0.0000 0.0002 0.0000 0.0000 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0007 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0002 0.0022 0.0020 0.0000 0.0005 ц 8.0006 0.0000 0.0001 8.0000 0.0000 0.0013 0.0000 0.0003 0.0000 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 4 0.0021 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0003 0.0000 0.0000 0.0018 0.0000 0.0001 0.0001 0.0000 0.0015 0.0000 0.0000 0.0000 w 0.0004 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0014 0.0000 0.0000 0.0012 0.0000 0.0002 0.0003 0.0000 0.0002 0.0002 0.0000 0.0000 ъ 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 3 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0004 0.0003 0.0001 0.0002 0.0000 0.0001 0.0002 ю 0.0000 0.0001 0.0000 0.0001 0.0002 0.0000 0.0001 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 9 0.0000 0.0002 0.0006 0.0001 0.0003 0.0004 0.0001 0.0005 0.0000 0.0001 0.0001 0.0005 0.0005 0.0007 0.0000 0.0000 0.0002 ë 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0003 0.0007 0.0000 0.0000 0.0002

0.0003 0.0000 0.0005 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0004 0.0001 0.0022 0.0000 0.0000 0.0000 0.0002 0.0000 0.0012 0.0003 0.0006 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0006 0.0000 0.0000 0.0020 0.0002 0.0000 0.0000 0.0003 0.0001 0.0005 0 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0001 0.0000 0.0003 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0016 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0003 0.0000 0.0003 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0003 0.0000 0.0012 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0008 0.0001 0.0001 0.0000 0.0006 0.0001 0.0076 0.0016 0.0016 0.0010 0.0002 0.0000 0.0007 0.0001 0.0000 0.0001 0.0000 0.0069 0.0005 0.0000 0.0000 0.0010 0.0002 0.0032 0.0079 0.0054 0.0001 0.0004 0.0006 0.0002 0.0012 0.0003 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0003 0.0007 0.0001 0.0139 0.0015 0.0146 0.0015 0.0001 0.0002 0.0001 0.0003 0.0002 0.0000 0.0000 0.0006 0.0019 0.0001 0.0000 0.0024 0.0001 0.0027 0.0021 0.0001 0.0016 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0013 0.0033 0.0000 0.0002 0.0005 0.0001 0.0044 0.0010 0.0009 0.0000 0.0000 0.0003 0.0001 0.0009 0.0002 0.0004 0.0000 0.0000 0.0000 0.0002 0.0011 0.0001 0.0000 0.0038 0.0000 0.0001 0.0002 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0002 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0004 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0002 0.0000 0.0009 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0001 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0002 0.0000 0.0000 0.0001 0.0001 $0.0000\ 0.0000\ 0.0001\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0001\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000$ $0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000$ 0.0008 0.0004 0.0000 0.0000 0.0000 0.0001 0.0000 0.0006 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0005 0.0006 0.0001 0.0056 0.0001 0.0011 0.0000 0.0006 0.0000 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 0.0000 $0.0001\ 0.0010\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0003\ 0.0000\ 0.0001\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0000\ 0.0001\ 0.0001\ 0.0000$

0.0144 0.0054 0.0029 0.0020 0.0011 0.0010 0.0029 0.0007 0.0001 0.0000 0.0000 0.0000 0.0008 0.0004 0.0007 0.0000 0.0000

Значення Ентропії	Пробіл	Без пробілу
Символи	4.426502952956281	4.464741922112431
Біграми з перетином	4.010318380728513	4.145299876683769
Біграми без перетину	4.010424302462633	4.145362762423543

<h< th=""><th>H<</th></h<>	H<
3.1695	3.6513
2.4354	3.1688
3.9174	4.1819

Висновок:

Під час виконання лабораторної роботи було засвоєно понятя ентропії на символ джерела та його надлишковості, вивчення та порівняння різних моделей джерела відкритого тексту для наближеного визначення ентропії. Також було визначено ентропію для символів, біаграм з перетином та без перетину, з пробілом і без пробілу. А результат обчислення надлишковості російської мови становить: R = 16.3%.